

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET
☒: 1358 Budapest, Széchenyi rakpart 19.
☎: 441-6501

Ügyszám: 565/2010/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

52/2011. (II. 23.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) **panaszos**¹ 2010. október 28-án előterjesztett **panasza alapján indult eljárásban** a 2011. február 23-án tartott zárt ülésén született állásfoglalását

m e g k ü l d i a z O r s z á g o s R e n d ő r f ő k a p i t á n y n a k .

A Testület megállapítása szerint a vizsgált ügyben **alapjogot súlyosan sértő intézkedésre került sor.**

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

I.

1) A panaszos 2010. október 30-án, a Testület elektronikus panaszbejelentő formanyomtatványán terjesztette elő a panaszát, amelyet ugyanazon a napon fax útján, aláírásával ellátva is megerősített.

A panaszos előadása szerint 2010. október 28-án 8 óra 30 perctől kezdődően védőként vett részt egy gyanúsított kihallgatáson a Gödöllői Rendőrkapitányságon folyamatban lévő büntetőeljárás keretében. A gyanúsított korábban védő nélkül járt el, a vizsgáló helyiségben írta alá a panaszos ügyvédi meghatalmazását, amelyet a panaszos ellenjegyzett, és a vizsgálónak átadott. Az eljárási cselekmény végrehajtását a vizsgáló azzal kezdte, hogy közölte: a bűncselekmény minősítése magánokirat-hamisításról közokirat-hamisításra változik, és nyilatkozta a gyanúsítottat arról, kíván-e élni panasztételi jogával. A gyanúsított ekkor megkérdezte a panaszostól, hogy mi az a panasztételi jog. A panaszos pedig

¹ Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük.

– mivel a gyanút megalapozó tényállást a rendőr nem közölte – a vizsgálóhoz fordult, és kérte, hogy a panasztétel kérdésében való döntéshez ismertesse a gyanút megalapozó tényállást, mivel a korábbi gyanúsított kihallgatásról készült jegyzőkönyvekből a gyanúsított nem kapott, és az ügyben a megfelelő védői tájékoztatással a panaszos nem rendelkezik. A vizsgáló ezt követően kijelentette, hogy nem köteles elfogadni az előtte aláírt meghatalmazást, mert az aláírásnak nem az ő jelenlétében kellett volna történnie. A panaszos válaszul felhívta a vizsgáló figyelmét, hogy álláspontja téves, mert az általa kifogásolt körülmény vonatkozásában nincs sem engedő, sem kizáró rendelkezés, a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvénynek (a továbbiakban: Be.) a meghatalmazásra vonatkozó, 47. § (1)-(2) bekezdésében. Védőt elsősorban a terhelt hatalmazhat meg, és a meghatalmazást ahhoz a bírósághoz, ügyészséghez, illetőleg nyomozhatósághoz kell benyújtani, amely előtt a meghatalmazás időpontjában a büntetőeljárás folyamatban van. A meghatalmazott védő a meghatalmazás benyújtását követően gyakorolhatja eljárási jogait.

A vizsgáló a fentiek elhangzását követően az előjárójához távozott, hogy a vitát ő döntse el. A vizsgálati osztály vezetője, P. százados a vizsgáló álláspontját osztotta, és „az eljáráshoz nem illő, emelt hangon, kioktató hangvételben” azt közölte a panaszossal, hogy be sem mehetett volna a rendőrség épületébe anélkül, hogy a portán bemutatja a meghatalmazását. Felhívta továbbá a panaszos figyelmét arra, hogy a panasztétel kérdésében a gyanúsított a védő megkérdezése nélkül köteles dönteni és nyilatkozni, a védő pedig köteles a kihallgatás alatt minden megnyilvánulástól tartózkodni, és a gyanúsítottal semmilyen formában nem érintkezhet. Közölte, hogy a panaszosnak már úgy kellett volna érkeznie a kihallgatásra, hogy az ügyben tájékozódik, és a gyanúsítottat felkészíti, amennyiben ezt a panaszos elmulasztotta, e mulasztás pótlására már nincs lehetőség.

A panaszos elmondása szerint a százados kifejezetten haragra gerjedt, amikor felhívta a figyelmét „állításai képtelenségére”, és jelezte: nem fordult még elő vele, hogy meghatalmazását a rendőrségi portán kellett volna bemutatnia, és az sem szorul további bizonyításra, hogy a terhelt a védőtől az eljárás bármely szakaszában felvilágosítást kérhet, hiszen a védői jelenlétre nem lenne szükség, ha a védői mozgástér rendőri szakban az előzetes tanácsadásra szűkülne le. A százados végig sem hallgatta a panaszos álláspontját, „hanem egyre emelkedő hangon, indulattól reszketve harsogott”, miközben bal kezét maga elé emelve mutatóujjával minden szónál a panaszos felé bökött. Közölte, hogy majd ő megmondja, hogy a panaszos a kihallgatás alatt mit tehet: egyetlen szót sem szólhat, kizárólag akkor, ha ő – aki ezután személyesen fogja vezetni a kihallgatást – indítványozási vagy észrevételezési jogot enged neki. Figyelmeztette továbbá a panaszost, hogy ha megszólal vagy az ügyfelével más módon érintkezik, azonnal „kiteszi” a rendőrségről. A panaszos felszólította a századost, hogy ne mutogasson felé, mert nem köteles túrni „fenyegető affekcióit”. Ezt követően azonban a százados tovább folytatva a gesztikulálást a panaszos emberi méltóságát sértő megjegyzéseket tett: „ezt követően két maga elé emelt mutatóujjával többször erőteljesen saját mellbimbóira bökve azt kérdezte gúnyos hangon, hogy »miért, ha mutogatok, kilyukad a melle?« Majd hozzátette: »bár nem tudom, hány éves.«”

A fenti eseményeket követően került sor a kihallgatás folytatására. A vizsgáló az előjáró jelenlétében ismét feltette a kérdést, hogy a gyanúsított kíván-e élni panasztételi jogával. Mivel az előjáró ezzel egy időben figyelmeztette a panaszost, hogy nem szólhat, utóbbi a kezében lévő jegyzetre üzenetet írt fel az ügyfelének, hogy tegyen panaszt. Ezt látva a százados a székből „felugrott, felmarkolta az írást, és háromszor ordította [...] egyre erősödő hangon”, hogy a panaszos távozzon, a jegyzőkönyvet lezárja. A panaszos visszakérte tőle az igazolványát, majd 9 óra 5 perckor kiment a kihallgató helyiségből anélkül, hogy egyetlen

szót válthatott volna a védencével, akit csak 10 óra 15 perckor bocsátottak el a kihallgatásról. A panaszost az ügyfél arról tájékoztatta, hogy a százados folytatni kívánta a kihallgatását, és arra próbálta rávenni, hogy vonja vissza védője meghatalmazását. A gyanúsított kérte annak jegyzőkönyvi rögzítését, hogy panasszal él a gyanúsítás ellen, valamint, hogy nem kíván védő jelenléte nélkül vallomást tenni, de a százados ezt nem tartotta tiszteletben, és jegyzőkönyvön kívül az ügygel kapcsolatos kérdéseket tett fel. Azokra a gyanúsított válaszolt, amit azonban a jegyzőkönyvben nem rögzítettek.

A panaszos úgy ítéli meg, hogy a százados „hivatali hatalmával visszaélve, hatáskörét túllépve, a szakmailag tőle megkívánt önfegyelmet mellőzve” járt el vele szemben, megsértve személyiségi jogait, így a védői hivatás gyakorlásához fűződő jogát – ami a gyanúsított védelemhez fűződő jogától elkülönülő jogsérelem – és emberi méltóságát. A panaszolt intézkedés álláspontja szerint a rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) IV. fejezetében rögzített arányosság követelményének megsértését valósította meg.

A fentiek alapján kéri panaszának kivizsgálását.

2) Kérdésekre válaszolva a panaszos beadványát az alábbi tartalommal egészítette ki.

A sérelmezett események során, a kapitányság folyosóján szeretett volna hangfelvételt készíteni, amit jelzett is az osztályvezetőnek, aki azonban kiabálni kezdett vele, és felszólította, hogy azonnal kapcsolja ki a telefonját, és ne csak a hangfelvételt állítsa le, hanem a készüléket is. A panaszos a felszólításnak eleget tett, így felvételt az elhangzottakról nem készült.

A panaszos ügyfele a sérelmezett eseményeknél végig jelen volt – a folyosóra ő is kiment – így szem- és fültanúja volt a történéseknek. Hozzáfüzi, hogy a rendőrségen történeteket követően aznap az ügyfél egyszer még felhívta, és jelezte, hogy pár napon belül felkeresi, azonban később sem személyesen, sem más módon nem lépett vele kapcsolatba, munkája honoráriumát sem fizette meg.

3) A Testület nyilatkoztatta a történetekről a panaszos ügyfelét is, aki a következőket adta elő.

Amikor ügyvédjével, a panaszossal megérkezett a gyanúsított kihallgatására, és az eljárási cselekmény kezdetét vette, a rendőr „elhadarta” a szükséges tájékoztatást és a gyanúsítást, amit sem ő, sem az ügyvéd nem értett, ezt az ügyvéd a rendőrnek szóvá is tette. A rendőr felháborodásának adott hangot, majd amikor az ügyvéd arra kérte őt, hogy legalább halkítsa le a rádiót, ha ki nem is kapcsolja, még mérgesebb lett. Ezek az események szolgáltak a későbbi kellemetlenségek alapjául.

A jegyzőkönyv vezetése során a rendőr kérte a gyanúsítottat, hogy nyilatkozzon, él-e panasszal a gyanúsítás ellen. A kérdésre az ügyvéd válaszolt, ami miatt a rendőr újra felháborodásának adott hangot. Ekkor az ügyvéd jelezte, hogy beszélni kíván az osztályvezetővel, mert a kihallgatás folytatására ilyen körülmények között nem lát lehetőséget.

Az előadó a gyanúsítottat és az ügyvédet is kiküldte a folyosóra, ahová néhány perc elteltével megérkezett az osztályvezető. A rendőr az ügyvéddel rendkívül arrogáns stílusban beszélt, és a gyanúsított emlékezete szerint sértő megjegyzéseket is tett. Az ügyvéd szóvá tette, hogy a

rendőr mutogat felé, amire a rendőr egyértelműen megalázó megjegyzéssel reagált. A gyanúsított nem emlékszik pontosan, hogy a rendőr mit felelt, de olyasmit kérdezett vissza, hogy „üvegbl vannak a mellei?”. Az ügyvéd azt is megjegyezte, hogy nem a folyosón kellene lefolytatniuk a beszélgetést, amit a gyanúsított is teljesen indokolt felvetésnek tartott, mivel ott rajtuk kívül 3-4 idegen is tartózkodott. Az osztályvezető végül közölte, hogy menjenek vissza a kihallgatásra, de ott ő maga is jelen lesz.

Amikor a kihallgatás folytatódott, és újra feltették a gyanúsítottnak a panasszal kapcsolatos kérdést, az ügyvédnő a válaszát egy papírra tolva elécsúsztatta. Az osztályvezető ezt meglátva felugrott a székről, és elvette a papírt, majd kiküldte az ügyvédet. A gyanúsított elmondása szerint ekkor, tehát a folyosón zajlott eseményeket követően az osztályvezető is az asztalnál ült a kihallgató helyiségben, ő csapott rá a papírra, és ő vette el az asztalról.

Véleménye szerint az ügyvéd észrevételeire adott rendőri reakció egyértelműen túlzó és számára érthetetlen is volt.

II.

A Testület a tényállás tisztázása érdekében megkereséssel fordult a rendőrséghez. A rendelkezésre bocsátott dokumentumokból az alábbi releváns tények voltak megállapíthatók.

1) P. r. őrnagy a sérelmezett eseményekkel összefüggésben 2010. november 3-án az alábbi tartalommal készített jelentést.

Előadása szerint 2010. november 28-án B. r. hdgy., a sérelmezett eseményekkel összefüggő ügy előadója bement az irodájába, és közölte, hogy egy ügyvéd szeretne beszélni az őrnaggyal. Az előadó nyugodt természete ellenére láthatóan ideges volt, és elmondta, hogy folytatólagos kihallgatást kívánt fogatosítani, azt azonban a gyanúsított védője „a személyére vonatkozó beszólásaival és a gyanúsítás szövegét és tényét kritizálva félbeszakította”, majd közölte, hogy az osztályvezetővel kíván beszélni.

Ekkor az őrnagy az irodájából kiment a folyosóra az ügyvédhez – a panaszoshoz –, és bemutatkozott neki. A panaszos az őrnaggyal hangosan és feldúltan kezdett beszélni, és azt taglalta, hogy a fiatal és tapasztalatlan előadó hogyan viselkedett vele. Felháborodásának konkrét okát azonban nem jelölte meg.

Az őrnagy először higgadtan próbált szóhoz jutni, majd amikor nem járt sikerrel, emelt hangon kérte a panaszost, hogy fejezze be a szidalmazásukat, és működjön közre az eljárási cselekmény végrehajtásában.

A panaszos ekkor szóvá tette, hogy az őrnagy – már nem emlékszik pontosan, hogy melyik kezével – felé mutatott, amire reagálva utóbbi visszakérdezett: „Miért, benyomódik a melle?” Az őrnagy a kijelentéssel kapcsolatosan jelentésében elismeri, hogy az már tényleg nem tartozott az ügylőz, azonban a panaszos minősíthetetlenül viselkedett, és még azt is kifogásolta, hogy amikor az őrnagy róla beszélt, felé is mutatott.

Ezután a panaszos jelezte az őrnagynak, hogy a beszélgetésről hangfelvételt készített, amire az őrnagy azt válaszolta, hogy nem mondott semmi olyat, ami törvénysértő lett volna,

ugyanakkor figyelmeztette, hogy a felvétel készítéséhez nem járult hozzá, így amennyiben azt a panaszos felhasználja, vállalnia kell a következményeket.

Az őrnagy mindezek után arra kérte a panaszost, hogy a kihallgatás idejére kapcsolja ki a mobiltelefonját, aminek a panaszos látszólag eleget is tett, azonban még a második figyelmeztetésénél is egyértelműen látszott, hogy a telefon bekapcsolt állapotban maradt. A dolognak az őrnagy ezután már nem tulajdonított jelentőséget, mivel úgy látta, hogy a panaszos nem használja a mobilt.

A történetek miatt az őrnagy úgy döntött, személyesen vesz részt a kihallgatáson, azt megelőzően azonban felhívta a panaszos figyelmét arra, hogy az eljárási cselekmény során ne tegyen az ügyfele helyett vallomást vagy más nyilatkozatot, élhet ugyanakkor indítványozási és észrevételezési jogával. A panaszos a figyelmeztetést látszólag megértette, sőt a rendőrök jelenlétében azt is megbeszélte az ügyfelével, hogy a gyanúsítás ellen panasszal fognak élni. Majd amikor a jegyzőkönyv felvétele ismét kezdetét vette, és az előadó felolvasta a gyanúsítást, a panaszos egy üres papírlapra ráírta, hogy „panaszt teszek”, majd a papírt az asztal közepére tolta, az előadó és az ügyfele közé. A panaszost ekkor felszólították, hogy hagyja el a helyiséget, mert magatartásával megnehezíti, akadályozza a jegyzőkönyv felvételét.

Az őrnagy hozzáfűzi, hogy a panaszossal korábban nem állt semmilyen kapcsolatban, kizárólag az előadó tájékoztatása alapján, a panaszos kérésére kapcsolódott be a kialakult helyzet megoldásába. A panaszos viselkedésére nem talált magyarázatot, ellene a Budapesti Ügyvédi Kamaránál panasszal élt.

2) P. r. őrnagy a történetekkel összefüggésben 2010. november 30-án újabb jelentést készített, amely a fentiekhez képest a következő többlet információt tartalmazza.

Álláspontja szerint a panaszos előadása egyáltalán nem felel meg a valóságnak. A beadvány az eset kapcsán eltúlzott, elferdített és valótlan állításokat tartalmaz. Hozzáfűzi, hogy nem századosi a rendfokozata, és nem érti, hogy a panaszos miért gondolta ezt, hiszen rendfokozati minősítése a jegyzőkönyvben is szerepel. Ebből arra következtet, hogy a panaszos vagy régebbiről ismeri vagy valakitől rossz információt kapott, és nem is az a fontos számára, hogy mi történt, hanem az osztályvezető személye.

A folyosón történetekkel kapcsolatban megjegyzi, hogy az ügyvédnö fellépése volt mindjárt az események kezdetétől fogva ellenséges, arrogáns volt, a panaszos annyira feldúlt állapotban volt, hogy mondanivalóját kiabálva adta elő. Elismeri az őrnagy, hogy emelt hangon próbálta meg lecsitítani a panaszost és szóhoz jutni, ami percekig nem sikerült. Álláspontja szerint a panaszos nem is hallott mindent, amit mondott neki, ezért írhatott le olyan állításokat a panaszában, amelyek egyáltalán nem hangzottak el.

Egyetlen személyes megjegyzést tett csupán: amikor a panaszos már többször felhívta a figyelmét, hogy ne gesztikuláljon, megkérdezte a panaszostól: miért ne, benyomódik a melle? Az őrnagy hozzáfűzi, hogy a beszélgetés közben – ellentétben a panaszos állításával – nem az ujjával mutogatott a panaszos irányába, hanem – az „ön” megszólításnál – a teljes kezével intett felé. Úgy véli, amit mondott, az „téves mondat volt”, amelynek kimondásával lesüllyedt a panaszos stílusának szintjére, amit sajnál. Szóba sem került ugyanakkor a panaszos kora,

arra csupán akkor tett az őrnagy utalást, amikor a panaszos tapasztalatát és pályafutását fitogtatta. Ekkor az őrnagy megjegyezte, hogy habár nem tudja, a panaszos hány éves, arra kéri, hogy a kollégáját fiatal kora miatt ne „pocskondiázza”.

Az őrnagy és az előadó abban egyeztek meg, hogy az őrnagy a szótárást követően részt vesz a gyanúsított kihallgatásán annak érdekében, hogy az eseménymentesen, az előadót érintő atrocitások nélkül folytatódjon. A jegyzőkönyvet az előadó vezette, az őrnagy nem szolt közbe, azonban amikor a panaszos annak ellenére, hogy többször felhívták a figyelmét arra, hogy az ügyfele helyett nyilatkozatot és vallomást nem tehet, egy üres papírlapra ráírta, hogy „panaszt teszek”, és azt az ügyfél elé tolta, az őrnagy úgy döntött, félbeszakítja a kihallgatást. Az eljárási cselekményről a panaszost a fenti események miatt küldte ki.

Ekkor a panaszos az előadóval szemben ült az íróasztalnál, tőlük az őrnagy kb. három méterre foglalt helyet. A panaszos ügyvédi igazolványa az asztalon volt, amit az őrnagy nem vett észre, majd amikor az előadó felhívta rá a figyelmét, az őrnagy maga nyújtotta azt át a panaszosnak. Nem lépett azonban közel hozzá, egy íróasztal választotta el őket egymástól. Az ügyvédnőt nem kiabálva és nem ordítva kérte meg, hogy távozzon, hanem mivel éppen nem beszélt senki, elég halk, de határozott felszólítást közölt.

Az őrnagy megjegyzi, hogy a kihallgatás kezdete előtt a panaszos – az előadó és az őrnagy jelenlétében – megbeszélte az ügyfelével, hogy panasszal fog élni a gyanúsítás ellen, így az őrnagy nem értette, miért kellett a kihallgatáson ismételt az ügyfele helyett, írásban nyilatkoznia. Hozzáfűzi továbbá, hogy a panaszost azért is indokoltnak tartotta kiküldeni a kihallgatásról, hogy elkerülhessék „azt a fajta magatartást”, amit korábban kint tanúsított.

A panaszos távozását követően az őrnagy bent maradt a kihallgatáson, de a cselekmény lefolytatásába nem szolt bele, így nem is tett fel kérdéseket, és nem akarta rábírní az ügyfelet, hogy vonja vissza az ügyvédi meghatalmazást.

Amikor a gyanúsított további kérdésekre nem válaszolt, az előadó lezárta a jegyzőkönyvet. Az őrnagy csak utólag, az előadó elmondásából szerzett tudomást arról, hogy a gyanúsított is meg volt botránkozva a védője viselkedésén.

Az őrnagy megjegyzi továbbá, hogy mivel az ügyészség jogosult megítélni, hogy a panaszos kiküldése az eljárási cselekményről jogszerű volt-e, az ügyet az illetékes szervnek továbbították.

Hozzáfűzi továbbá az őrnagy, hogy az volt az érzése, a panaszos direkt provokációjának esett áldozatul, ezért is tartotta indokoltnak jelezni a történetet a Budapesti Ügyvédi Kamarának.

3) B. r. hadnagy a sérelmezett eseményekkel összefüggésben 2010. október 28-án az alábbi tartalommal készített jelentést.

A kihallgatás megkezdése előtt elkérte a gyanúsított és a panaszos személyi igazolványát, valamint az ügyvédi meghatalmazást. A panaszos közölte, hogy a meghatalmazást elfelejtették megírni, de azt az előadó jelenlétében pótolni kívánják. A meghatalmazás kitöltését követően az előadó ismertette a gyanúsítottal a gyanúsítás módosításának tényét,

valamint a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény (a továbbiakban: Btk.) szerinti minősítés megváltozását. Ekkor a panaszos tájékoztatást kért az ügyről, mert elmondása szerint nem ismerte az iratokat, és azt is hozzátette, hogy akkor találkozott először az ügyfelével. Az előadó válaszul közölte, hogy az iratokat az iratismertetés keretében tudja a panaszos megtekinteni, jelenleg azonban a gyanúsított kihallgatása folyik. Ezután az előadó megkérdezte a gyanúsítottat, hogy kíván-e panaszt tenni. A kérdésre a panaszos válaszolt, és közölte, hogy a gyanúsítás ellen a gyanúsított panasszal kíván élni. A panaszos hozzátette, hogy „ezt ebben a formában nem tudja elfogadni”, és követelte, hogy beszélhessen az osztályvezetővel. Erre sor került, és a beszélgetés során az osztályvezető arra kérte a panaszost, hogy a kihallgatás végéig ne szólaljon meg, tartsa be a büntetőeljárási törvény előírásait, és majd a kihallgatás végén tehet észrevételt, indítványt.

Az előadó folytatni kívánta a kihallgatást a Be. szerinti figyelmeztetések felolvasásával, akkor azonban a panaszos egy fehér papírlapra ráírta a gyanúsítottnak, hogy „panaszt teszek”. A papírt ekkor elvették, és a panaszost az őrnagy kiküldte a kihallgató helyiségből arra hivatkozással, hogy megsértette a jegyzőkönyv-felvétel eljárási szabályait.

Az előadó megjegyzi, hogy a gyanúsított a kihallgatást követően elmondta, hogy a panaszos állandó jelleggel megbízott ügyvédje, rendszeresen ő látja el a képviseletét.

4) B. r. hadnagy korábbi előadását 2010. november 29-én készített jelentésében az alábbiakkal egészítette ki.

Amikor a kihallgatás kezdetét követően a panaszos közölte a gyanúsított helyett, hogy panasszal kíván élni, az előadó kérdést intézett a gyanúsítotthoz, aki addig meg sem szólalt, arról, hogy miért kíván a gyanúsítás ellen panasszal élni. Erre a kérdésre szintén a panaszos felelt, és elmondta, hogy a gyanúsítás közlésének tényét ebben a formában nem tudja elfogadni. Hozzátette, hogy akkor tudja eldönteni, miért tesznek panaszt, ha megkapja a korábbi gyanúsított ki hallgatásáról szóló jegyzőkönyvet, mivel az ügyet egyelőre nem ismeri. Az előadó erre azt válaszolta, hogy jegyzőkönyv felvétele folyamatban van, de annak befejezését követően átadja a kért jegyzőkönyvet. Az ügyvédnő azonban ekkor azt közölte, hogy ezt a megoldást nem tudja elfogadni, és követelte, hogy beszélhessen az osztályvezetővel.

Az előadó kikísérte a gyanúsítottat és a panaszost a folyosóra, majd jelezte az osztályvezető őrnagynak az igényt.

Az előadó és az osztályvezető szintén kiment a folyosóra, ahol utóbbi bemutatkozott, és megkérdezte, hogy mi a probléma. Az ügyvédnő indulatosan, emelt hangon kezdett beszélni, mondanivalójával minősítette az előadó munkáját, kifogásolta a korát és a szakmai ismereteit, majd kijelentette, hogy ő nagyobb tapasztalattal és rutinnal bír a bűnügyek területén. Az osztályvezető megkérte a panaszost, hogy mellőzze a minősítést és a hasonló tartalmú megjegyzésektől is tekintsen el. A panaszos a kihallgatás során felmerült korábbi problémát az osztályvezető előtt szóba sem hozta. A panaszos és az osztályvezető között szóváltás alakult ki, mivel előbbi indulatosan, arrogánsan, sértően és felemelt hangon beszélt, így az osztályvezetőnek, aki próbálta halkabb véleménynyilvánításra rábírní, szintén fel kellett emelnie a hangját. A vita ezután személyeskedésbe ment át a panaszos részéről, aki sérelmezte, hogy az osztályvezető gesztikulál, és arra kérte, ne mutogasson a melle felé. Az

előadó megjegyzi, hogy az osztályvezető és a panaszos között 2-3 m volt a távolság, és magasságban is kb. 20 cm a különbség. A gesztikulálás nem a panaszos valamelyik testrésze, hanem teljes személye felé irányult. Amikor a panaszos már több perce megakasztotta ennél a témánál a beszélgetést, az osztályvezető megkérdezte tőle: miért nem lehet felé gesztikulálni, benyomódik tőle a melle? A panaszos továbbra is a saját tapasztaltságáról és rutinjáról beszélt, amire reagálva az osztályvezető kérte, hogy az előadó fiatal kora ellenére adja meg neki a tiszteletet. Ekkor jegyezte meg az osztályvezető azt is, hogy nem tudja ugyan, a panaszos hány éves és milyen tapasztalattal rendelkezik, de a viselkedése akkor sem helyes.

A fentieket követően a panaszos jelezte, hogy hangfelvételt készített a beszélgetésről, és fenyegetőzni kezdett, hogy a beszélgetésnek még következményei lesznek, amire az osztályvezető azt válaszolta, hogy semmilyen törvénysértést nem követett el, vállalja, amit elmondott, azonban felhívta a panaszos figyelmét arra, hogy a felvétel készítéséhez és felhasználásához nem járult hozzá, így adott esetben számolnia kell a jogi következményeit.

Az osztályvezető ezek után arra kérte a panaszost, hogy menjenek vissza együtt a kihallgató szobába, és végezzék el az eljárási cselekményt, ugyanakkor felhívta a figyelmét, hogy törvényesen, az észrevételezési és indítványozási jogait megfelelően gyakorolva járjon el. Hangsúlyozta, hogy az előadó fogja felvenni a jegyzőkönyvet, azonban ő maga is jelen lesz a kihallgatáson. Az előadó megjegyzi továbbá, hogy nem hangzott el olyan kijelentés az osztályvezető részéről, hogy majd ő megmutatja, ki mit tehet, csupán azért ment be a kihallgatásra, hogy az ő munkáját segítse.

Mielőtt a panaszos és a gyanúsított visszament a kihallgatásra, a rendőrök jelenétében megbeszélték, hogy a gyanúsítással szemben panasszal fognak élni, így látszólag megértette a panaszos, hogy a gyanúsított helyett a későbbiekben nem tehet nyilatkozatot.

A kihallgatás folytatódott, a jegyzőkönyvet az előadó egyedül vezette, az osztályvezető pedig oldalt, a fal mellett ült, az asztaltól kb. három méterre.

Amikor az előadó közölte a gyanúsítás tárgyát, és ismételten feltette a kérdést, hogy a gyanúsított kíván-e panasszal élni, a panaszos azzal párhuzamosan egy üres papírlapra ráírta, hogy „panaszt teszek”, és az előadó valamint az ügyfele közötti asztalra helyezte. Ezt az osztályvezető korábban észlelte, mint az előadó, aki közben gépelt. Az osztályvezető felszólította a panaszost, hogy hagyja el a kihallgató helyiséget, mivel többszöri figyelmeztetés ellenére ő tett nyilatkozatot az ügyfele helyett, holott emlékeztették rá, csak észrevételezési és indítványtételi joga van. Ekkor a panaszos ügyvédi igazolványa az asztalon volt, és nem az osztályvezető kezében, ezért amikor távozásakor a panaszos azt visszakérte, az asztalról vette fel az osztályvezető és adta át neki. Megjegyzi az előadó, hogy a panaszos és az osztályvezető között kb. három méter távolság, egy asztal és az ügyfél volt. A beszélgetés során semmilyen fenyegetés nem hangzott el sem a folyosón, sem az irodán belül.

A panaszos távozását az előadó rögzítette a jegyzőkönyvben, ahhoz csatolta a panaszostól elvett papírt.

A kihallgatás ezután folytatódott, majd amikor a gyanúsított a kérdésekre már nem kívánt válaszolni, az osztályvezető jelezte, hogy szerinte a jegyzőkönyvet le lehet zárni. A

jegyzőkönyvet az előadó 9 óra 23 perckor zárta le. Ezt követően az osztályvezető kiment az irodából.

A kihallgatás befejezése után az előadó iratismertetést kívánt tartani a gyanúsítottnak, aki közölte, hogy részt kíván venni a cselekményen, azonban szeretné, ha az ügyvédje is megnézné az iratokat. Ekkor az előadó a gyanúsítottal lement a kapitányság várakozó helyiségébe, azonban ott nem találták meg a panaszost. A gyanúsított többször próbálta őt telefonon elérni, azonban nem járt sikerrel. A gyanúsított közölte az előadóval, hogy ez az egész nagyon kellemetlenül érinti, és szeretne minél hamarabb pontot tenni az eljárás végére. Válaszul az előadó közölte, hogy már csak az iratismertetés van hátra az eljárásból, amiről a védőt is értesíteni kell. Ekkor megkérdezte a gyanúsított, hogy hogyan lehetne minél hamarabb lezárni az ügyet az ügyvéd nélkül, amire az előadó azt a választ adta, hogy ahhoz a gyanúsítottnak vissza kell vonnia az ügyvédi meghatalmazást. Az előadó szerint úgy tűnt, hogy a gyanúsított a védő nélkül is folytatni kívánja az eljárást, mivel az iratismertetésen részt vett, és semmilyen kifogást, panaszt nem adott elő.

A teljes eseménysorozat 8 óra 51 perc és 9 óra 23 perc között zajlott le, összesen 32 perc volt.

A panaszos viselkedése kapcsán az előadó megjegyzi, hogy teljesen érthetetlen volt számára, mivel nem is a felmerült eljárásjogi problémáról beszélt az osztályvezetővel, hanem személyes megjegyzéseket tett. Hozzáfüzi, hogy a panaszos beadványban foglalt előadása nem felel meg a valóságnak, és a panaszosnak nem az ügy elintézésével, hanem az ő és az osztályvezető személyével volt gondja.

5) A sérelmezett eseményekkel összefüggésben végzett gyanúsított kihallgatásról felvett jegyzőkönyv tanúsága szerint az eljárási cselekmény 2010. október 28-án 8 óra 51 perckor vette kezdetét. Azon a gyanúsított és védője – a panaszos – mellett jelen volt B. r. hdgy. és P. r. örgy. is.

Az irat tanúsága szerint a gyanú közlését követően a gyanúsított nem nyilatkozott, a dokumentumot alá sem írta. Az üresen hagyott helyek után ugyanakkor szerepel egy megjegyzés, miszerint a „jegyzőkönyv felfüggesztésre került, mivel a védő az osztályvezetővel kívánt beszélni, majd ezek után P. r. örgy. osztályvezető részt vett a kihallgatás további részénél”.

A szöveg ezután a Be. megfelelő szakaszainak idézésével folytatódik, amely a gyanúsított kioktatását tartalmazza a vallomástételi jog gyakorlására vonatkozóan. Ez alatt a „gyanúsított szó szerinti válasza” és aláírása megint csak hiányzik, és a következő megjegyzés olvasható: „a jegyzőkönyv felfüggesztésre kerül, mert a védő megsértette a jegyzőkönyv felvétel eljárásjogi szabályait, mivel egy üres papírlapon az előadók előtt saját kezűleg azt írta, hogy panaszt teszek, annak ellenére, hogy korábban figyelmeztetve lett, hogy csak a jegyzőkönyv végén tehet észrevételt, indítványt, és ügyfele helyett nem nyilatkozhat, majd ezek után a védő a kihallgató helyiségből távozott, az általa írt papírdarabot a jegyzőkönyvhöz csatolom”. Ezt követi a gyanúsított rövid nyilatkozata.

A jegyzőkönyvet az előadó 9 óra 23 perckor zárta le.

III.

1) A Testületnek elsőként abban a kérdésben kellett állást foglalnia, hogy hatásköri szabályai alapján valamennyi panaszosi sérelem vizsgálatát elvégezheti-e.

A Testület eljárását az Rtv. a IX. Fejezetében, Jogorvoslatok alcím alatt szabályozza. Az Rtv. 92. §-ának (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy az, „akinek az e törvény IV., V. és VI. fejezetében meghatározott kötelezettség megsértése, a rendőri intézkedés, annak elmulasztása, a kényszerítő eszköz alkalmazása (e fejezet alkalmazásában a továbbiakban együtt: intézkedés) alapvető jogát sértette [...] kérheti, hogy panaszát az országos rendőrfőkapitány, illetve a főigazgatók a Testület által lefolytatott vizsgálatot követően bírálja el”.

Az Rtv. fenti rendelkezése szerint a Testület hatáskörébe tartoznak mindazok a rendőri intézkedések, kötelezettségszegések, mulasztások, stb., amelyek az Rtv. IV., V. és VI. fejezetének alkalmazásával összefüggésben merülnek fel. Ennek keretében a Testületnek lehetősége van arra, hogy az Rtv. IV. fejezetében, a rendőrség működésének általános elveit és szabályait rögzítő rendelkezések kapcsán vizsgálódása körébe vonjon minden olyan rendőri tevékenységet, amelyet az V. és a VI. fejezetek ugyan nem nevesítenek, de amelynek vonatkozásában a IV. fejezetben foglalt követelményeknek érvényesülniük kell.

Az Rtv. IV. fejezetében szereplő 11. § (1) bekezdése szerint a rendőr köteles a szolgálati beosztásában meghatározott feladatait a törvényes előírásoknak megfelelően teljesíteni. A 11. § (1) bekezdése – a fentebb kifejtettek alapján – olyan általános jellegű rendőri kötelezettséget rögzít, amelynek megsértése esetén helye van a Testület eljárásának akkor is, ha a jogsértés nem az Rtv. V. és VI. fejezetében foglalt rendelkezések alkalmazásával függ össze. Az Rtv. 11. §-án keresztül tehát vizsgálhatóvá válik tehát a rendőrség részéről eljáró személyek olyan tevékenysége is, amely az Rtv.-től eltérő egyéb jogszabályok által rendezett eljárási szabályok alapján zajlik.

A Testület hatáskörének ilyen értelmezése azonban nem biztosít korlátlan lehetőséget a Testület beavatkozására. Töretlen gyakorlata szerint ugyanis a Testület az Rtv. 11. §-a kapcsán csak akkor vizsgál az Rtv. V. és VI. fejezetén kívül eső rendőri aktusokat, amennyiben a panaszolt rendőri intézkedéssel vagy mulasztással szemben speciális jogorvoslatot az adott ügyre vonatkozó eljárási szabályok nem biztosítanak. Ennek megfelelően jelen ügyben azt kellett vizsgálni, hogy állt-e a panaszos rendelkezésére olyan speciális büntető eljárásjogi jogorvoslat, amely az általa állított és sérelmezett jogsértések orvoslására alkalmas.

A Be. 196. § (1) bekezdése szerint akit az ügyész vagy a nyomozó hatóság intézkedése vagy intézkedésének elmulasztása érint, az a tudomásszerzéstől számított nyolc napon belül panasszal élhet. Van tehát olyan, sajátlagos büntetőeljárási jogorvoslat, amely alapján a panaszos támadhatja a védence kihallgatásának menetével kapcsolatban kifogásolt rendőri eljárást: annak megakadályozását, hogy a gyanúsítás elleni panasztétel tárgyában a panaszos tanácsot adjon, a kihallgató helyiségből való távozásra való felszólítását, védence nyilatkozatainak nem megfelelő jegyzőkönyvezését, stb.

Erre figyelemmel azonban a Testületnek nem állt módjában vizsgálni a panasz ezen részeit. (A kérdésben a Gödöllői Városi Ügyészség 2010. december 7-én hozott a panasznak részben helyt adó határozatot.)

2) A Testület a panaszbeadvány és a rendőrség által rendelkezésre bocsátott dokumentumok alapján vizsgálat tárgyává tette ugyanakkor az osztályvezető rendőr őrnagy fellépésének módját.

A Testület megállapította, hogy a rendőri fellépés érintette a panaszosnak a Magyar Köztársaság Alkotmányáról szóló 1949. évi XX. törvény (a továbbiakban: Alkotmány) 54. § (1) bekezdésében rögzített emberi méltósághoz való alapvető jogát az alábbiak szerint.

Az Rtv. 2. § (1) bekezdése értelmében „a Rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait”, míg a 11. § (1) bekezdés rögzíti, hogy „a rendőr köteles a szolgálati beosztásában meghatározott feladatait a törvényes előírásoknak megfelelően teljesíteni”.

Felhívja továbbá a Testület a figyelmet a Magyar Köztársaság Rendőrségének Etikai Kódexében (a továbbiakban: Etikai Kódex) foglalt követelményekre is, amelyek ugyan nem minősülnek normatív előírásoknak, mégis alapjaiban határozzák meg a rendőri hivatás értékeit, és erkölcsi iránymutatásul szolgálnak a rendőrség és az egyes rendőrök számára. Az Etikai Kódex 5. pontja szerint „a rendőr a ráruházott hatalom alkalmazása során megfontolt és mértéktartó, intézkedéseit (...) indulatoktól mentesen hajtja végre, kerüli a szükségtelen konfliktusok kialakítását. Nem alkalmaz (...) megalázó bánásmódot és ezt másoktól sem tűri el”.

A Testület a fenti rendelkezésekre hivatkozással számos korábbi állásfoglalásban is leszögezte már álláspontját, miszerint az intézkedő rendőröktől – mint közhatalmi funkciót ellátó szerv tagjaitól – minden esetben elvárható az udvarias és kulturált fellépés. Véleményét – amelyet a konkrét esetben is irányadónak tekint – 64/2008 (VIII. 18.) számú állásfoglalásban az alábbiak szerint foglalta össze. „A rendőri hivatást választóktól, főleg az Rtv.-ben is szereplő szolgálati feladatok ellátása során – ezen belül is elsősorban akkor, amikor intézkedés közben az állampolgárokkal közvetlen kapcsolatba kerülnek – más állampolgároknál magasabb erkölcsi tartás, fokozottabb türelmesség és tolerancia, körültekintő és mások számára példaértékű viselkedés várható el. Mindez adódik az Rtv. azon rendelkezéseiből, amelyek kiemelkedő közhatalmi jogosítványokkal ruházza fel a rendőröket, az államszervezeten belül kitüntetett pozícióba helyezve őket.”

a) A panaszos kifogásolta a folyosón zajlott események során az osztályvezető által használt hangnemet, valamint a panaszosra nézve sértő kijelentéseket.

A rendőrségi válaszban az osztályvezető őrnagy úgy nyilatkozott, hogy a folyosón először higgadtan próbált szóhoz jutni, majd amikor nem járt sikerrel, emelt hangon kérte a panaszost, hogy fejezze be kollégája szidalmazását, és működjön közre az eljárási cselekmény végrehajtásában. Azt állította, hogy egyetlen személyes megjegyzést tett csupán – amikor a panaszos már többször felhívta a figyelmét, hogy ne gesztikuláljon, azt kérdezte tőle: miért ne, benyomódik a melle? Úgy véli, ez „téves mondat volt”, amelynek kimondásával lesüllyedt a panaszos stílusának szintjére, amit sajnál. Az őrnagy hozzáfűzi, hogy a beszélgetés közben – ellentétben a panaszos állításával – nem a mutatóujjával bökött a panaszos irányába, hanem teljes kezével intett felé. Az őrnagy szerint a panaszos korára csupán akkor tett utalást, amikor a panaszos tapasztalatát és pályafutását fitogtatta. Ekkor az őrnagy megjegyezte, hogy habár

nem tudja, a panaszos hány éves, arra kéri, hogy a kollégáját ne „pocskondiázza” a fiatal kora miatt.

Hasonlóképpen számolt be a folyosón zajlott eseményekről a panaszos által védett, az alapügyben gyanúsítottként kihallgatott személy is. Arra pontosan nem tudott visszaemlékezni, hogy a rendőr milyen megjegyzéssel illette a panaszost, de annak sértő jellegét határozottan állította. Egyértelmű volt továbbá a véleménye abban, hogy a rendőr magatartása indokolatlanul arrogáns, az adott helyzetben eltúlzott reakció volt.

A panaszos előadásával tehát – amelyet védece is megerősített – az eljáró őrnagy részben egyetértésben nyilatkozott, és elismerte, hogy a panaszossal szemben emelt hangot alkalmazott, és olyan megjegyzést tett, amely nem a helyzet megoldását célozta.

b) A rendőri és a panaszosi elmondás ugyanakkor ellentmondásban van a folyosón lezajlott vita egyéb részeit és a kihallgatás folytatása során történeteket illetően. Az előadások gondos mérlegelését követően a Testület a panaszosi állítást fogadta el az alábbiak miatt.

A panaszos azt állította, hogy amikor az osztályvezető látta, hogy védece elé tolja a jegyzetfüzetét, „felugrott, felmarkolta az írást, és háromszor ordította [...] egyre erősödő hangon”, hogy a panaszos távozzon, a jegyzőkönyvet lezárja. A panaszos ezt követően kérte vissza tőle az ügyvédi igazolványát, majd kiment a kihallgató helyiségből.

A panaszos távozását megelőző néhány perc eseményei kapcsán a gyanúsított elmondta, hogy a panaszos valóban egy papírlapra írta le a rendőr kérdésére adandó választ, és azt az asztalon elé tolta. Amint az osztályvezető ezt meglátta, felugrott a székről, elvette a papírt, majd kiküldte a védőt a helyiségből. Azt is hozzátette, hogy ekkor, tehát a folyosón zajlott eseményeket követően a kihallgató helyiségben nem csak az előadó, hanem az osztályvezető is az asztalnál ült, és határozottan emlékszik, hogy ő csapott rá a papírra, és ő vette el az asztalról.

A panaszos és védece egybehangzó előadását mind az osztályvezető, mind az előadó cáfolta, arra hivatkozva, hogy az osztályvezető három méterre foglalt helyet az íróasztaltól, amely mellett az előadó a kihallgatást foganatosította, és amelynél a panaszos is ült. Ennek fényében azonban érthetetlen, hogy miért nem – a kihallgatást egyébként is vezető – előadó vette fel maga elől az asztalról, és adta át a távozni készülő panaszosnak az ügyvédi igazolványt, miért a panaszost – saját elmondása szerint – higgadtan távozásra szólító osztályvezető tette meg a háromméteres távolságot korábbi helyétől az asztalig, és vette magához az igazolványt, hogy átadhassa a panaszosnak.

Ez a következetlenség a Testület megítélése szerint megkérdőjelezi a rendőri előadások hitelességét, miközben a gyanúsított előadása annak ellenére egybecseng a panaszos állításaival, hogy a sérelmezett események napját követően nem léptek kapcsolatba. Ezek a körülmények azt valószínűsítik, hogy – a kihallgatáson történtek tekintetében mindenképpen – a panaszos által elmondottak szerint zajlottak az események.

A Testület fontosnak tartja leszögezni, hogy a rendőrökkel szemben támasztott és fent kifejtett követelmények teljesítése kapcsán nincs jelentősége a panaszos által tanúsított magatartás emberileg helyes vagy helytelen jellegének, és a rendőri fellépés hangnემét,

módját nem befolyásolhatja az intézkedéssel érintett személy viselkedése. A Testület ezen álláspontjával 25800/6/2008. RP. sz. határozatában az országos rendőrfőkapitány is egyetértett amikor kimondta, hogy „az intézkedés alá vont személy provokatív, durva, sértő magatartása nem mentheti az intézkedő rendőr ehhez hasonló viselkedését.”

A fentiek alapján a Testület úgy ítélte meg, hogy az őrnagy magatartása a panaszolt esetben nem felelt meg a rá irányadó követelményeknek, ezért indokoltnak tartotta megállapítani a panaszos emberi méltóságának megsértését.

IV.

Figyelembe véve azt is, hogy a panaszos méltóságának megsértésére a büntető igazságszolgáltatás megfelelő működésének szempontjából kiemelkedően fontos védői tevékenységének során és azzal összefüggésben került sor, **a Testület úgy ítélte meg, hogy a jogsértés súlya eléri azt a mértéket, amely indokoltá teszi az állásfoglalás megküldését az országos rendőrfőkapitánynak.**

Budapest, 2011. február 23.

Dr. Juhász Imre
elnök

Dr. Kozma Ákos
elnökhelyettes

Fráterné dr. Ferenczy Nóra
testületi tag

Dr. Féja András
testületi tag

Dr. Kádár András Kristóf
előadó testületi tag